

Byla to nejen filmová, ale také společenská událost desetiletí. Něco, v co nikdo nedoufal a co naopak všichni považovali za nemožné, se stalo skutečností. Ta zpráva se rozletěla nejen po celém Česku, ale také po Slovensku, jako blesk. Lidé si o tom povídali doma, v práci, po hospodách, byly toho plné noviny... Radoslav Brzobohatý a Jiřina Bohdalová spolu po čtyřiceti letech točí film! Radoslav Brzobohatý a Jiřina Bohdalová spolu třicet let po rozchodu, od něhož spolu nepromluvili ani slovo a kdy se jeden druhému na veřejnosti vyhýbal, zase začali mluvit! Ten film se jmenoval Vrásky z lásky a pro oba herce jej přímo na tělo stvořili režisér Jiří Strach a scenárista Marek Epstein.

Když režisér Strach přišel s nápadem dát Brzobohatého a Bohdalovou, tu legendární partnerskou a hereckou dvojici, dohromady, všichni si ťukali na čelo. „Ti dva spolu třicet let nemluví, když se je někdo na toho druhého zeptá, začnou se čertit a končí rozhovor, a ty je chceš dát před kamerou dohromady? Jsi blázen?“ říkali, ale Jiří Strach měl pro svého jmenovce s malým „s“ uděláno. S oběma herci už pracoval a soudě podle toho, že je nakonec ke spolupráci přiměl, věděl, jak na ně. „Vím, že všichni chtějí vědět, jak se mi to povedlo, ale nechám si to pro sebe jako režijní tajemství,“ říká režisér a přiznává, že to nebylo lehké a že to rozhodně nebyla práce na jedno setkání. S Brzobohatým i Bohdalovou se sešel mnohokrát, než oba kývli. Ale nakonec kývli, a když s tou zprávou přišel za producenty, nechtěli mu věřit a mysleli si, že si z nich utahuje. Bylo tu ale jedno veliké ALE – oba herci sice souhlasili s tím, že si spolu zahrají, ale neexistoval scénář. A teprve na jeho základě se měli Brzobohatý a Bohdalová rozhodnout, jestli do toho skutečně půjdou, nebo ne. Protože kdyby se jim předložený scénář nelíbil, z filmu by sešlo. A tak vsadil Jiří Strach na jistotu a s nápadem napsat film pro legendární dvojici zašel za jedním z nejlepších současných scenáristů – Markem Epsteinem. Ten si Stracha, pro kterého už v minulosti napsal vynikající scénář k televiznímu filmu BrainStorm (mimochodem v něm jednu z hlavních rolí hrál Radek Brzobohatý), vyslechl a řekl, že něco vymyslí. A pak bylo několik měsíců ticho po pěšině. Režisér se Epsteinovi občas ozval, jestli už něco má, a on mu říkal, že už pomalu ví, o čem to celé asi bude. A ve chvíli, kdy už se Strach začal loučit s myšlenkou, že z jeho snahy nakonec něco vzejde, Epstein zavolal, že má napsáno. „byl to veliký závazek. Věděl jsem, pro koho píšu. Věděl jsem, že oba půjdou jen do látky, které budou věřit. Obvykle čekám, až si příběh najde mě, ale v tomto případě jsem musel hledat já jeho,“ přiznal Epstein. Tím to ale celé teprve začalo.

Strach si scénář přečetl a líbil se mu, ale teď ještě záleželo na tom, jak se bude líbit hercům. A ti k němu měli ne snad výhady, ale určitě řadu připomínek a nápadů, které chtěli zapracovat. Spolu s tím se samozřejmě objevily také limity obou herců. Epstein si sice uvědomoval, že příběh psal pro dva starší herce, takže je nehnal do žádných velikých fyzických akcí, ale zároveň ho oba dva pobízeli k tomu, aby je nijak nešetřil, a slibovali, že udělají vše pro dobro filmu a pro věrohodnost svých postav.

A když Epstein do scénáře napsal scénu, v níž má Brzobohatého postava dělat kliky, dozvěděl se, že herec je kvůli zranění ramene dělat nesmí.

„Myslím ale, že tyhle první facky byly přínosem a pomohly na svět dalším verzím, kde už jsme všichni věděli, co vyprávíme a proč. Spolupráce s panem Brzobohatým i s paní Bohdalovou byla profesionální a obdivuhodná. Jak říká jedna z postav (a je to motto paní Bohdalové): na stáří je hezké jenom to, že už člověk může říkat, co si myslí. A to říkala i mně,“ vzpomíná Marek Epstein.

Po mnoha přepisováních ale nakonec scénář vznikl, oba herci, scenárista i režisér s ním byli spokojeni, a tak producent Jaroslav Bouček požádal o grant. Když ho 31. 8. 2011 dostali, měli v ruce jen ten scénář, jednu vybranou lokaci a dva hlavní herce. Nic víc. „Sedli jsme si s Jardou Boučkem a položili si otázku: Dokážeme to za pět neděl celé připravit? Dokážeme to za další měsíc natočit? A protože máme oba houževnaté bojovné povahy, řekli jsme si, že to dáme. Bouček umí z dostihů riskovat, já zas mám v zádech Pánaboha a navrch štáb výjimečných profesionálů. V této sestavě jsme neporazitelní. Pravda, nikdy bych se do takového dobrodružství nepustil, kdybych neměl zkušenost z filmů televizních. Za to patří velký dík České televizi, která mně umožnila dvanáct let trénovat filmařské řemeslo,“ říká Jiří Strach.

Producent Jaroslav Bouček na ten film vzpomíná: „Když jsem se před deseti lety pustil do produkce filmu Babí léto, jednou z hlavních myšlenek bylo mimo jiné zaznamenat velké herecké mistrovství nejlepších českých herců na sklonku jejich kariéry. Spousta lidí mne tehdy varovala, že v době, kdy návštěvnost kin tvoří mladí lidé, je nesmysl točit snímek o důchodcích. Jako obvykle jsem to risknul. Film získal bezpočet cen, včetně čtyř Českých lvů, dostal se do americké distribuce a Vlastimil Brodský, Stella Zázvorková a Stanislav Zindulka v něm tehdy sehráli doslova herecký koncert. Když se naskytla možnost získat pro film Vrásky z lásky další české herecké legendy – Jiřinu Bohdalovou a Radka Brzobohatého – šel jsem do toho znovu. Byla by věčná škoda tuhle šanci – dát je dohromady po čtyřiceti letech – promarnit. Věřím, že to diváci budou cítit stejně a rádi se přijdou podívat na tyhle Herce s velkým H.“

Snímek byl v dubnu uveden do kin a snesla se na něj vlna chvály. Nebylo divu. Je prostě úžasný. Vypráví příběh dvou lidí, kteří se dostali na konec svých cest, ale rozhodnou se z téhle konečné jet ještě jednu zastávku navíc. Je to film o naději, o tom, že v každém věku lze najít něco či někoho, pro co má smysl žít. A že vrásky nemusejí být jen vlivem stáří, ale i důsledkem úsměvu.

S ohledem na mediální ohlas snímku, pozitivní kritiky a nadšené diváky bylo překvapením, že se film nestal větším hitem. To ale neznamená, že by nestál za vidění. Naopak. Je dokladem toho, jak skvělí herci Radek Brzobohatý a Jiřina Bohdalová jsou. Že to jsou profesionálové, kteří se při práci dokázali oprostít od toho, co mezi nimi kdy bylo špatného, a předvedli to nejlepší, co v nich

je. A natáčení si užili dosyta. „Myslel jsem, že už mě Jiřina ničím nemůže překvapit, ale když přelezla sama vysokou železnou bránu, tak mě opravdu překvapila,“ vyšvihl své bývalé ženě poklonu Radek Brzobohatý. „Už byla připravená kaskadérka, že to za ni udělá, ale Jiřina to odmítla a zvládla to sama. Tak to klobouk dolů.“ A když se ho novináři ptali, jestli by si dokázal představit, že si s Bohdalovou ještě někdy zahraje, odpověděl: „Sice nám to nevyšlo v soukromém životě, ale před kamerou nám to spolu vždycky fungovalo stoprocentně. Natočili jsme s Jiřinou spoustu filmů a myslím, že se ani za jeden nemusíme stydět. Když bude dobrý scénář a dovolí mi to zdraví, pak já za sebe říkám, že velice rád. Bude mi ctí.“

Cítil už tehdy Radek Brzobohatý, že zdraví je něco, na co se už nemůže příliš spolehnout? Nebo ta jeho zmínka o něm byl jen takový ten druh „brodského“ bonmotu? Těžko říct, ale vše napovídá první možnosti. Když se totiž během natáčení Vrásek z lásky filmaři ocitli na jednom malostranském dvorku, Radek Brzobohatý režiséru Strachovi řekl: „To je neuvěřitelný. Tady jsem točil scénu ze svého úplně prvního filmu. A teď tu točím svůj poslední film.“ Jiří Strach tehdy Brzobohatému řekl, aby těch řečí nechal, že spolu ještě natočí řadu dalších snímků. Bohužel k tomu už nedošlo.

Prvním z bezmála stovky filmů, které za svůj dlouhý herecký život Radoslav Brzobohatý natočil, bylo drama Karla Steklého Mstitel. Šlo o adaptaci románu Karla Matěje Čapka-Choda, kde si zahrál hlavní roli zedníka Kašpara Léna, který se, jak psal dobový tisk, „v prolhaném kapitalistickém sociálním řádu rozhodl vzít spravedlnost do svých rukou“. Ačkoli režisér Steklý byl v té době na vrcholu (měl za sebou dodnes divácky oblíbené snímky Siréna a Dobrý voják Švejk), právě tohle dílo se mu příliš nepovedlo. Šlo o prolhanou komunistickou agitku, jejímž jediným smyslem bylo nakydát hnůj na kapitalistický řád. Ale jedno pozitivum film přece jen splnil – objevil Brzobohatého pro filmové režiséry. A zároveň předurčil jeho typ. Jeho mužný zjev s hubenou, ostře řezanou tváří a – jak sám říkal – se všemi vráskami světa pak už většina režisérů využívala pro role tvrdých, svérázných a nekompromisních svalovců, řídících se pevnými morálními zásadami a vlastním pohledem na svět, daným těžce získanými životními zkušenostmi. Spolu s tím samozřejmě záhy přišla popularita. „Přitom jsem k té roli přišel jen kvůli očím,“ smál se Radoslav Brzobohatý. Původně měl v tomto filmu hrát jen malou roli, ale režisér Steklý si všiml, že má modré oči, které jsou citlivější a je na nich lépe vidět, co se v člověku děje. To, že dostal svou první filmovou roli, tak vlastně bylo obrovské štěstí.

Přestože v té době ještě stále nepůsobil v pražském divadle, ale po Kolíně a Mostu poznal i olomouckou a příbramskou scénu, než posléze zakotvil v Divadle S. K. Neumanna a ještě později v Divadle na Vinohradech, začaly jej milovat davy. A čím více se objevoval ve filmech (v těsném sledu za sebou natočil dramata Bílá spona a Pochodně, detektivku Kohout plaší smrt a komedii Král Králů), tím strměji rostla jeho popularita.

V Lidových novinách na to později vzpomínal takto: „Všechny ty řeči o sexidolech jsou blbosti. Jsou to všechno teorie, které vznikly v dnešní době, a já je nesnáším. Dnes stačí, když se někdo objeví na obrazovce, a najednou je z něj hvězda. Nebo jak je ještě dneska ten výraz, který se používá – celebrita, která si může všechno dovolit. Za nás se muselo především umět, jinak byste se nikam nedostali. Tím neříkám, že jsem popularitu zažíval jen proto, že jsem snad uměl hrát. Ale i když jsem říkal, že nemám rád teorie, tady jednu máte: rozhodující roli

v mé popularitě sehrála náhoda jménem Jean-Paul Belmondo. Ten jeho tvrdej ksicht s velkým frňákem. Za mých studií převálcoval na plátně všechny krasavce a hezouny, kteří měli do té doby sexy role předplacené. Bez Belmonda bych možná nebyl tam, kde jsem. To on mi udělal cestu.“

Své samozřejmě způsobila také jeho vysportovaná postava. Největší popularitu tehdy zažil v roce 1966, kdy televize pod názvem Cesta řeky k moři odvysílala adaptaci Londonova románu Martin Eden. „Lidi mě začali oslovovat na ulici, po představeních na mě čekalo u šatny dvacet třicet krásných holek. Totálně jsem zblbnul a měl jsem pocit, že si mohu dovolit všechno. Byl jsem jako mistr světa. Kdo to nezažil, neumí si to představit. Trvalo mi pár neděl, než jsem se vzpamatoval – a to jsem z domova naučený k absolutní přesnosti, poctivosti, dochvilnosti a skromnosti. Na to všechno jsem tehdy zapomněl. Tenkrát jsem začal i pít. Dost nerad na to období vzpomínám. Naštěstí mě z toho dostali kamarádi. Jasně a nevybíravě mi řekli, co si o mně myslí. Vzal jsem si pár dní volna, sám sebe zpytoval a došel k závěru, že jsem úplný blb. Omluvil jsem se těm, kterým jsem ublížil, a začal zase normálně žít. Všechno zlé je ale k něčemu dobré. Dnes vím, že úspěch a známá tvář patří k profesi, ale nic jiného to neznamena. A pokud má někdo pocit, že ano, je jen krůček od toho, aby jako herec i jako člověk totálně zblbnul.“

Čím víc Radoslav Brzobohatý a Jiřina Bohdalová o svém dlouholetém vztahu mlčí, tím víc spekulací se objevuje. A pokud se na jejich partnerství zeptáte lidí z jejich okolí, také se nic nedozvíte. Proč? Je to prý věc těch dvou a nemá cenu zasahovat jim do soukromí.

Jisté je, že ti dva se potkali v šedesátých letech v Divadle na Vinohradech, kde oba hráli. Nebyla to láska na první pohled, ale postupně se vyvíjející vztah. Jiřina Bohdalová na Radkovi obdivovala mužnost a pevný charakter, on na ní zase odhodlanost a neústupnost. Nemá totiž rád ženy takzvaně křehké. Potřebuje mít vedle sebe partnerku s velkým P. A Bohdalová zase chtěla mít po všech životních kotrmelcích partnera, o kterého se může v případě nouze opřít.

Řadu let bylo jejich partnerství ukázkové. Hráli spolu v divadle, ve filmech, chodili na společenské akce, na mejdany, které pořádali jejich kolegové, nevynechali žádnou možnost být spolu a bavit se. Mluvilo se o nich jako o dokonalém páru. Občas se dokázali pořádně pohádat, ale nikdy v tom nebylo nic zlého – prostě se sešli dva silní jedinci, jejichž postoje byly občas odlišné, ale oba byli natolik rozumní, aby tomu druhému přiznávali nárok na jeho názor, byť třeba opačný.

Idyličnost jejich vztahu se údajně začala hroutit s nástupem normalizace. Oba dostali na základě svého chování „neslučujícího se s morálkou socialistického umělce“ zákazy a oba najednou začal nedostatek herecké práce psychicky deptat. Byli stavěni do situací, kdy se měli na příkaz shora přestat stýkat se svými dosavadními přáteli, kdy jim bylo vyhrožováno, že si už nikdy nezahrají... V takových chvílích člověk snadno ztrácí chladnou hlavu a zdravý rozum a říká věci, které by za jiných okolností neřikal. Také proto se koncem sedmdesátých a začátkem osmdesátých let jejich vztah rozpadl. A rozhodně ne v dobrém. Bohdalová se nechala slyšet, že by se svým bývalým mužem nehrála v jednom filmu ani za milion, a přestože je český kulturní „píseček“ hodně malý, více než dvacet let se jim podařilo v něm na sebe nenarazit (dokonce navzdory tomu, že téměř až do konce druhého tisíciletí stále hráli ve v témže divadle!).

Znovu se spolu na veřejnosti ukázali až na pohřbu kolegy Petra Haničince. Dělili je od sebe dvě řady, ale ani se na sebe nepodívali. Radoslav Brzobohatý dokonce svou bývalou manželku pozval na oslavu svých pětasedmdesátých narozenin, ona však nepřišla. Otázka, co se mezi nimi tehdy stalo, tedy zůstává i nadále nezodpovězena. „S Bohdalkou jsme se kdysi dohodli, že o našem vztahu nebudeme mluvit,“ odpovídal na jakékoliv dotazy ohledně jejich vztahu...

Na věci mezi nebem a zemí nikdy příliš nevěřil, na to byl podle svých slov až moc pravověrný Valach. Ti se sice nezdálo obracejí k Bohu, ale většinou prý jen ve chvílích, kdy přeberou a bojí se jít domů za manželkou... Byly to ale právě tyto věci mezi nebem a zemí, které obohatily jeho profesionální život a které mu ten lidský dokonce zachránily.

Režisér Vojtěch Jasný je šaman, alespoň podle herců, kteří s ním spolupracovali. Na vše důležité si dělal horoskopy a podle nich také obsazoval filmy. Kvůli nim přišel o roli sedláka Zášínka v Rodácích Jiří Sovák, ale na druhou stranu přisoudily roli Františka Radoslavu Brzobohatému.

„Mám pro tebe roli,“ přišel za ním v roce 1964 Vojtěch Jasný, „ale musíš si na ni chvíli počkat.“ O tři roky později už byl Brzobohatý podle Jasného a hvězd dostatečně zkušený a životem otrkaný, a tak se začalo natáčet. Jasný přitom po večerech nepřestával dělat své horoskopy, přepisoval podle nich scény, měnil natáčecí plán... A hvězdy při něm stály, protože film, který vznikl, je prostě nádherný.

Brzobohatý přistupoval k Jasného horoskopům s nadhledem. Bral je jako „úlet“ skvělého režiséra, nepřikládal jim větší význam. Jenomže pak koncem jara přišel Jasný za svým štábem a řekl: „Ogaři, právě jsem vypočítával horoskop republiky. Jednadvacátého srpna přijdou Rusové.“ „Je jich tu plno, proč by měli přicházet další?“ ptali se ho herci. „Však uvidíte,“ řekl tehdy Jasný, a 21. srpna viděla celá republika. Když o něco později Jasný na den přesně předpověděl smrt Roberta Kennedyho, uznal i Brzobohatý, že tohle není jen tak.

A pak udělal Jasný horoskop speciálně pro Radka. Ten na to v Lidových novinách vzpomínal takto: „Když mi Vojta ten horoskop četl, všechno bylo v podstatě pozitivní. Jen tam byly dvě takové dlouhé pauzy. A ty mi vysvětlil až jednou v Bystrém při domácí vizovické slivovici. Vojtišek měl slivovici rád. Vypil jednu, druhou, třetí, pak začal plakat a řekl, že až se mi bude blížit čtyřicítka, budu mít během čtyřadvaceti hodin tři příběhy, v nichž mám jen deset procent šance na přežití. Tak jsem mu poděkoval a pak jsem na to zapomněl.“

V roce 1970 Vojtěch Jasný emigroval a v srpnu 1971 Brzobohatý na dva měsíce odletěl do Karakumské pouště natáčet válečné drama Oáza. Když se začátkem listopadu vrátil domů, odjel hned na chalupu do Jizerských hor. Na chalupě vybalil a odjel zaplatit novou střechu, kterou mu mezitím udělali řemeslníci. Když se vracel, našel chalupu v plamenech. Vůbec netušil, jak je to možné, vždyť ani nezatápel v kamnech. Až později se dozvěděl, že tehdy hořely celkem tři chalupy, které ze vzteku zapálil nějaký zhrzený milenec.

Místo aby se vzdálil, vběhl Brzobohatý do chalupy a snažil se zachránit, co se dalo. Pak si vzpomněl, že má nahoře v patře úplně nové lyže, a vyběhl pro ně. Otevřel dveře do pokoje, ale další krok už našťěstí neudělal. V ten okamžik totiž spadl strop.

Když přijeli hasiči, bojovali s ohněm až do časných ranních hodin. A tehdy se rozhodl, že se pojede vyspat ke kolegovi z divadla, který měl chalupu nedaleko. A že to vezme zkratkou přes koleje. Den předtím přejezd opravovali a nezapnuli signální zařízení. Svým Saabem 96 to pátil bezmála stovkou, když si všiml díry před koleji. Dupnul na brzdu a právě v ten okamžik se přes koleje přehnal „jizerský pacifik“. „V tu chvíli jsem si vzpomněl na Vojtu a začal jsem se bát, co bude to třetí. Druhý den odpoledne jsem jel do Prahy. Zastavil jsem na Palmovce na červenou a upadlo mi levé zadní kolo.“

Týden na to Brzobohatému volal ze Salcburku Vojtěch Jasný. „To jsem rád, že žiješ. Co se ti stalo šestého listopadu?“ Od té doby není jeho skepticismus tváří v tvář věcem mozku nepochopitelným tak pevný a věří, že každý má někde ve hvězdách vepsaný svůj osud, ale je jen na něm, jak se mu podaří jej naplnovat, nebo se třeba vyhybat nástrahám, které si na nás připravil.

Když s těžkým srdcem opustil své milované Divadlo na Vinohradech, byl, jak už jsme zmínili, rozhodnutý, že s herectvím, respektive s divadelním herectvím, nadobro sekne. Jenomže už po pár týdnech na něm bylo na první pohled znát, jak moc mu jeviště chybí.

Chodil jako bez duše, neustále byl zasněný. Hana Gregorová říká, že bylo zcela zřejmé, že pokud brzy nezačne zase hrát, sejde steskem.

Naštěstí se ozvalo mladoboleslavské divadlo a záhy nato také karlínské, které skvělému herci v nejlepších hereckých letech nabídly role. Chvilí zvažoval, zda je má přijmout, zda si nemá trvat na svém, ale nakonec kapituloval. Láska k divadlu prostě zvítězila nad zahořklostí.

A zatímco hrál, v Haně Gregorové začala pomalu uzrávat myšlenka na vlastní scénu. Protože co když zase přijde chvíle, kdy se pro jejího muže nenajde žádná role? Když svůj nápad představila manželovi, narazila na jeho „ne“. Netroufal si vést divadlo, uživit herce i prostor, usilovat o spokojené diváky... Chtěl prostě jenom hrát. A Hana nechtěla ustoupit, ale hodlala mu maximálně vyjít vstříc. Využila tedy všech svých organizačních schopností a kontaktů a začala shánět volný prostor.

Našla jej v pražské Opletalově ulici ve stejném domě, kde sídlí ČTK. Prostory ovšem bylo nutné kompletně zrekonstruovat. Brzobohatý říkal, že když do prostoru divadla, které dnes nese jeho jméno, přišel, zhrozil se. Vypadalo to tam doslova hroživě. „Tady se bude hrát nejdříve za rok,“ řekl tehdy. To byla pro jeho ženu výzva! Zapojila všechny své známé a a za sedm týdnů naplněných prací se jí podařilo připravit prostory tak, aby divadlo mohlo otevřít své brány.

A on se musel před jejím odhodláním sklonit, ovšem udělal to rád. Společně se pak pustili do hledání vhodného repertoáru a brzy se shodli na tom, že by se chtěli soustředit na komedie, kde vtip nepramení z kopání do zadku, ale na takové, které mají hlavu a patu a sálá z nich člověčina.

Vyplatilo se. Od chvíle, kdy v roce 2005 divadlo otevřeli, mají vyprodáno. Dokonce ani v době ekonomické krize nezelo hlediště DRBu (Divadlo Radka Brzobohatého) prázdnotou.